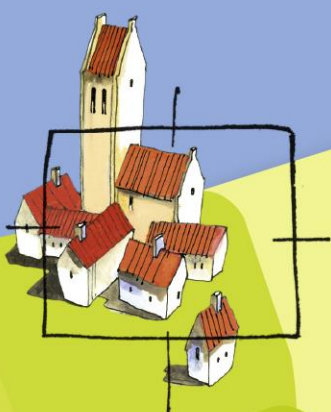

**Notitie nader onderzoek
vleermuizen en steenmarter**

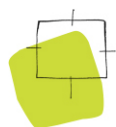
BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

**Notitie nader onderzoek
vleermuizen en steenmarter**

2 november 2016
Projectnummer 103.36.50.00.00

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	5
2	Beschrijving plangebied	7
3	Onderzoeksmethode	9
3.1	Vleermuizenonderzoek	9
3.2	Steenmarteronderzoek	10
4	Resultaat beschrijving	11

Aanleiding

1

Mennes voor Wonen is voornemens om een nieuwe woning te bouwen aan de Meerweg 189 te Haren. Ten behoeve van de realisatie van de nieuwe woning worden de bestaande woning en schuur gesloopt en wordt opgaande beplanting verwijderd. Om de bouw van de woning mogelijk te maken dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevolgd. In dit kader is door BügelHajema Adviseurs bv op 14 april 2016 een ecologische inventarisatie uitgevoerd.

Uit de ecologische inventarisatie komt naar voren dat streng beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Verder zijn in een vrijstaande schuur oude uitwerpselen en prooiresten van steenmarter aangetroffen. Ook voor dit soort geldt dat een verblijfplaats niet op voorhand kan worden uitgesloten. Daarom is nader onderzoek noodzakelijk om uit te sluiten dan wel aan te tonen dat steenmarter- en vleermuisverblijfplaatsen in de bebouwing aanwezig zijn. Aan de hand hiervan kan bepaald worden of als gevolg van de beoogde ontwikkelingen sprake is van overtreding van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet.

De voorliggende notitie beschrijft de resultaten van dit nader onderzoek.

Figuur 1. Impressie te slopen bebouwing (14 april 2016)

B e s c h r i j v i n g p l a n g e b i e d

2

Het plangebied ligt ten noorden van de Meerweg te Haren en bestaat uit een klein bosgebied met daarin een woonhuis met een schuur als aanbouw en een vrijstaande houten schuur. Het plangebied wordt omgrensd door ondiepe smalle sloten, die tijdens het verkennend veldbezoek gedeeltelijk drooggevallen waren. In het plangebied zelf liggen verschillende greppels en een ondiepe, gedeeltelijk droogvallende watergang. Het noordelijk deel van het plangebied wordt omgeven door weilanden, terwijl het zuidelijk deel van het plangebied ingeklemd ligt tussen naastgelegen woningen aan de Meerweg. De plannen bestaan uit het slopen van de bestaande gebouwen, het verwijderen van opgaande beplanting, het vergraven van de bodem en de realisatie van een woning op de vrijgekomen locatie. Daarnaast is het de bedoeling om de bestemming van het noordelijke deel van het plangebied te wijzigen van 'Tuinbouwbedrijven' in 'Agrarisch gebied'.

Onderzoeks - methode 3

3.1

Vleermuizenonderzoek

Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd op basis van het Vleermuisprotocol 2013¹, dat is ontwikkeld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging in overleg met de voormalige Dienst Landelijk Gebied en de voormalige Gegevensautoriteit Natuur.

Vleermuizen maken verspreid over het jaar gebruik van verschillende verblijven (winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaats). Een volledig vleermuisonderzoek naar verblijfplaatsen bestaat gemiddeld uit vier inventarisaties die verspreid over de periode half mei tot en met begin oktober worden uitgevoerd. Op deze manier wordt een seizoensbreed beeld verkregen van het gebruik van het plangebied door vleermuizen. Twee inventarisaties (avond- en ochtendbezoek) zijn uitgevoerd in de periode half mei - half juli (specifiek gericht op de aanwezigheid van kraam- en zomerverblijven) en twee inventarisaties (avondbezoeken) in de periode half augustus - begin oktober (gericht op de aanwezigheid van paar- en zomerverblijven). De inventarisaties zijn uitgevoerd door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs bv. Alle inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1).

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de steenmarter- en vleermuisinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang/zonsopgang	Weer	Temperatuur
08-06-2016	21:55 - 00:00	21:57	bewolkt, wind 3 Bft	13-12° C
05-07-2016	03:25 - 05:25	05:28	bewolkt, wind 0 Bft	14-15° C
24-08-2016	21:15 - 23:20	20:44	onbewolkt, wind 0 Bft	21-20° C
14-09-2016	20:15 - 22:20	19:56	onbewolkt, wind 1 Bft	24-22° C

Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en zijn soortspecifiek (frequentie en ritme). Met behulp van een ultrageluiddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van Pettersson D240x ultrasounddetectoren. Met een Edirol R 09-RH zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma WaveSurfer.

¹ <http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>.

3.2

Steenmarteronderzoek

Voor het steenmarteronderzoek is aan de bewoners gevraagd hoe de zolder van het woonhuis gebruikt wordt en of de zolder (regelmatig) door mensen bezocht wordt. Daarnaast is het plangebied tijdens vier avond- en nachtbezoeken geïnventariseerd op de aanwezigheid van steenmarters, waarbij ook gelet is op sporen, zoals uitwerpselen en prooiresten. De inventarisaties zijn uitgevoerd door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs bv. Alle inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1).

Resultaat beschrijving

4

Tijdens het avondbezoek op 8 juni werd de eerste vleermuis, een foeragerende laatvlieger, waargenomen om 22:32 uur (35 minuten na zonsondergang). Verder zijn verspreid over de avond een foeragerende gewone dwergvleermuis en enkele foeragerende laatvliegers en rosse vleermuizen waargenomen. De dieren foerageerden met name ten zuiden van de bebouwing aan de westrand van het plangebied en boven het aan het plangebied grenzende perceel. Waarnemingen die duiden op de aanwezigheid van een vleermuisverblijfplaats in het plangebied zijn niet gedaan.

INVENTARISATIE
8 JUNI 2016

Tijdens de inventarisatie zijn geen steenmarters waargenomen en zijn geen nieuwe sporen van deze soort aangetroffen. De zolder van de woning wordt bewoond. Uit het gesprek met de bewoners blijkt dat de bewoners dagelijks op de zolder komen.

Evenals tijdens het eerste avondbezoek zijn tijdens het ochtendbezoek op 8 juli vanaf 03:50 uur enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en een rosse vleermuis waargenomen, die zich opnieuw met name concentreerden aan de westrand van het plangebied ten zuiden van de bebouwing. Opnieuw zijn geen waarnemingen, zoals zwermgedrag, gedaan die duiden op de aanwezigheid van een vleermuisverblijfplaatsen.

INVENTARISATIE
5 JULI 2016

Binnen het plangebied zijn geen (sporen van) steenmarters aangetroffen.

De eerste vleermuis, een overvliegende gewone dwergvleermuis, is om 21:12 uur (28 minuten na zonsondergang) waargenomen tussen de woning en de vrijstaande schuur. Daarnaast zijn verspreid over de avond enkele overvliegende en kort foeragerende gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuizen gehoord. Ook tijdens dit avondbezoek zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op de aanwezigheid van een vleermuisverblijfplaats in het plangebied.

INVENTARISATIE
24 AUGUSTUS 2016

Binnen het plangebied zijn geen (sporen van) steenmarters aangetroffen.

Tijdens het avondbezoek van 14 september is om 20:28 uur (32 minuten na zonsondergang) een overvliegende laatvlieger waargenomen, waarvan vervolgens, verspreid over de avond, enkele overvliegende exemplaren zijn gedetecteerd. Verder werd tweemaal een overvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Op 14 september zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op de aanwezigheid van een vleermuisverblijfplaats binnen het plangebied.

INVENTARISATIE
14 SEPTEMBER 2016

Conclusie

Op basis van de hierboven beschreven inventarisaties kan worden geconcludeerd dat in de bebouwing binnen het plangebied geen verblijfplaats van vleermuizen aanwezig is. Tijdens de inventarisatie op 14 april 2016 was al vastgesteld dat in de bomen binnen het plangebied geen voor vleermuizen geschikte holtes of loszittende schors aanwezig zijn. Daardoor kunnen vleermuisverblijfplaatsen binnen het plangebied uitgesloten worden. Wel vormt het plangebied onderdeel van het foerageergebied van enkele exemplaren van de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis, die hun verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied hebben.

Als gevolg van de sloop van de bebouwing en het verwijderen van opgaande beplanting gaan geen vleermuisverblijfplaatsen verloren. Naar aanleiding van de plannen kan de kwaliteit van het foerageergebied voor in de omgeving verblijvende vleermuizen naar verwachting afnemen. Het plangebied wordt echter niet ongeschikt als foerageergebied van de aangetroffen soorten. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig voor bovengenoemde soorten. Daardoor is het aanvragen van een ontheffing van de Ffw niet nodig.

De zolder van de woning wordt door de bewoners regelmatig gebruikt, waardoor de zolder ongeschikt is als verblijfplaats voor steenmarter. Bovendien zijn in het plangebied tijdens vier avond- en nachtbezoeken geen waarnemingen van steenmarter gedaan en zijn verse sporen, zoals uitwerpselen of prooires-ten niet aangetroffen. Daardoor kan een vaste verblijfplaats van steenmarter binnen het plangebied uitgesloten worden. De oude uitwerpselen en prooires-ten die tijdens de ecologische inventarisatie op 14 april zijn aangetroffen, duiden hoogstens op kortstondig gebruik als tijdelijke verblijfplaats in het verleden. Steenmarters kunnen namelijk tot wel tientallen schuilplaatsen hebben die niet allemaal even frequent gebruikt worden (zoogdiervereniging.nl²). Naar aanleiding van de plannen zijn dan ook geen negatieve effecten op een verblijfplaats de zwaarder beschermde steenmarter te verwachten. Het plangebied vormt hoogstens een klein onderdeel van het foerageergebied van deze soort, zodat ook naar aanleiding van het verlies van foerageergebied geen negatieve effecten op steenmarter te verwachten zijn. Een verbodsovertreding van de Flora- en faunawet is voor steenmarter dan ook niet aan de orde.

BügelHajema Adviseurs bv
Assen, 2 november 2016

---

² <http://www.zoogdiervereniging.nl/de-steenmarter-martes-foina>. Geraadpleegd op 25 oktober 2016.

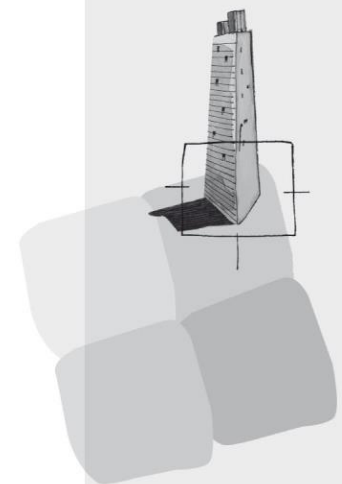
Colofon

Opdrachtgever
Mennes voor Wonen

Rapport
BügelHajema Adviseurs
Bram Omon

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs
Pieter Gorissen

Projectnummer
103.36.50.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Vaart NZ 50
9401 GN Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort